

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی تهران

دانشکده دندانپزشکی

۱۴۰۴

دستیار عزیز سلام

همچنان که مستحضریذ گذراندن واحدهای پایان نامه و حصول یک دستاورد مطلوب در پایان دوره تحصیل، مستلزم آگاهی از مراحل این فرایند است. این راهنما سعی دارد به پیشگیری از هرگونه سردرگمی شما در این راه کمک نماید. بخشی از متن این دستوالعمل برگرفته از آیین نامه دستیاری وزارت بهداشت است و بخشی دیگر از آن از آیین نامه تدوین پایان نامه تخصصی دانشگاه علوم پزشکی تهران اضافه گردیده است. این موارد نقض کننده یا مغایر با مصوبات ذکر شده در آیین نامه فوق نمی باشد اما موارد مذکور را در دانشگاه شفاف کرده و ملاک عمل در دانشگاه است.

نکات کلی:

- دستیاران دوره تخصصی سه ساله باید موضوع پایان نامه خود را حداکثر تا پایان ترم سوم تحصیلی ثبت نمایند . حداکثر زمان در مورد دستیارانی که دوره تخصصی آنان پنج ساله میباشد تا پایان ترم پنجم در نظر گرفته میشود.
- دستیاران در صورت تمایل میتوانند مراحل مرتبط با پایان نامه را زودتر شروع نمایند.
- حداقل فاصله زمانی بین ثبت موضوع و دفاع از پایان نامه یک سال می باشد.
- در موارد خاص با توجه به حجم و اهمیت موضوع تحقیق، پس از تایید گروه آموزشی و شورای پژوهشی دانشکده، پایان نامه می تواند به صورت گروهی انتخاب و اجرا گردد. در این صورت حداکثر سه دستیار میتوانند جهت انجام بخشهای متمایز از یک پروژه مشترک ولی با عناوین متفاوت اقدام نمایند. به شرطی که:
- الف - حجم و اهمیت موضوع تحقیق با تعداد دستیاران تناسب داشته باشد.
- ب- تقسیم بندی موضوع تحقیق به گونه ای باشد که هریک از دستیاران ذیربط بتوانند انجام بخش مستقلی از پایان نامه را عهده دار شوند.
- استاد راهنمای اول باید دارای مرتبه علمی حداقل استادیار و عضو هیات علمی آموزشی گروه آموزشی دانشکده دندانپزشکی باشد که دستیار در رشته تخصصی همان گروه پذیرفته شده است.
- تخصیص پایان نامه تخصصی به اساتید گروه آموزشی بر اساس شیوه نامه ی مربوطه تعیین می شود. لذا لازم است دستیار پس از انتخاب استاد و قبل از ثبت موضوع به کارشناس پژوهشی مراجعه و ظرفیت و وضعیت استاد را استعلام نماید.
- هر پایان نامه تخصصی می تواند حداقل یک استاد راهنما و حداکثر ۲ استاد راهنما داشته باشد. در هر صورت استاد راهنمای اول مسئول اصلی هدایت و اجرای پایان نامه شناخته می شود.

- استاد راهنمای دوم باید حداقل مرتبه استادیاری داشته باشد.
- استاد راهنمای دوم میتواند از خارج از گروه آموزشی دستیار، اعم از هیات علمی آموزشی یا پژوهشی دانشکده/دانشگاه باشد.
- در موارد خاص در صورت ضرورت، به پیشنهاد گروه آموزشی و تایید شورای پژوهشی دانشکده، انتخاب استاد راهنمای دوم با حداقل مرتبه استادیاری، خارج از دانشگاه بلامانع است.
- در صورت لزوم به پیشنهاد استاد راهنما یک تا سه نفر از اعضای هیات علمی رشته های دیگر و یا متخصصان و محققان برجسته همان رشته پس از تایید شورای پژوهشی دانشکده به عنوان استاد مشاور تعیین میشود. در صورتیکه استاد راهنمای اول و دوم هر دو از یک گروه آموزشی باشند، استاد مشاور در صورتی میتواند از گروه آموزشی مربوطه باشد که سرآمد پژوهش در حوزه مربوطه باشد.
- آوردن نام استاد مشاور روی جلد پایان نامه ضروری است.
- موضوع پایان نامه نباید تکراری باشد به این معنا که پایان نامه با عنوان مشابه یا متفاوت ولی محتوای یکسان در ۵ سال اخیر در دانشگاه ذیربط اخذ نشده باشد.
- در موارد خاص و با نظر شورای پژوهشی دانشکده، در موضوعاتی ممکن است نیاز به تحقیق مجدد در کمتر از فاصله زمانی فوق باشد، اخذ پایان نامه با عنوان و محتوای مشابه بلامانع است.
- تغییر موضوع پایان نامه و یا استاد راهنما فقط در شرایط خاص با ذکر علت موجه توسط دانشجو و به شرط موافقت طرفین و تایید شورای پژوهشی فقط یک بار ممکن خواهد بود.
- در صورتیکه توافق حاصل نشود، شورای پژوهشی در این خصوص تصمیم گیری خواهد نمود.
- در صورتیکه طول مدت غیبت استاد راهنما بدون تعیین جانشین بیش از دو پنجم مدت زمان اجرای پایان نامه باشد، به منزله غیبت استاد راهنما تلقی میشود.
- در صورت تغییر موضوع پایان نامه و یا تغییر استاد راهنما، تاریخ ثبت موضوع جدید، ملاک زمان دفاع پایان نامه خواهد بود.
- تغییر استاد مشاور حداکثر یکبار و به پیشنهاد دستیار و تایید استاد راهنما و با ذکر دلایل کافی و تایید دانشکده انجام میپذیرد.
- پس از انتخاب استاد راهنما، استاد مشاور اپیدمیولوژی با نظر استاد راهنما انتخاب میشود.
- موضوع باید در شورای گروه تصویب و صورتجلسه آن توسط معاون پژوهشی گروه به معاونت پژوهشی دانشکده از طریق نامه اتوماسیون ارسال شود.

دفاع از پایان نامه در ۶ ماهه دوم از آخرین سال تحصیلی امکان پذیر است.

مراحل ثبت و تکمیل پایان نامه به شرح زیر است:

۱. انتخاب استاد راهنما
۲. انتخاب موضوع پایان نامه با هدایت استاد راهنما

۳. انتخاب استاد مشاور اپیدمیولوژی توسط استاد راهنما
۴. پیگیری از معاونت جهت بررسی سهمیه استاد راهنما و استاد مشاور اپیدمیولوژی
۵. تایید موضوع انتخابی با مشاور اپیدمیولوژی
۶. نگارش عنوان نهایی (همراه با سه کلید واژه)
۷. بررسی تکراری نبودن و تصویب عنوان در شورای پژوهشی گروه
۸. دستیار پیگیری نماید که موضوع به تصویب رسیده است.
۹. تحویل فرم انتخاب موضوع امضا شده و فرم خلاصه موضوع به کارشناس پژوهشی
۱۰. نگارش پروپوزال به فرمت پژوهشیار و تایید استاد راهنما
۱۱. بررسی پروپوزال در شورای پژوهشی گروه، دفاع از پروپوزال در شورای پژوهشی گروه توسط دستیار، انعکاس نظرات داوران، توسط معاون پژوهشی گروه به دستیار و استاد راهنما جهت انجام اصلاحات مورد نیاز، ارسال صورتجلسه بررسی پروپوزال در گروه به معاونت پژوهشی دانشکده
۱۲. انجام اصلاحات پروپوزال توسط دستیار و تایید انجام اصلاحات موردنظر شورای گروه
۱۳. تکمیل و تحویل فرم تاییدیه پروپوزال در شورای پژوهشی گروه جهت طرح در شورای پژوهشی دانشکده حداکثر یک ماه بعد از جلسه ی دفاع از پروپوزال
۱۴. تکمیل و تحویل فرم نویسنده گی به کارشناس پژوهشی
۱۵. بررسی پروپوزال در شورای پژوهشی دانشکده، انعکاس اشکالات مطرح شده در شورا توسط کارشناس پژوهشی در محیط پژوهشیار دستیار وهمچنین اعلام نمره ی پایان نامه ۲ از ۵ نمره که در شورای پژوهشی دانشکده تخصیص داده شده توسط کارشناس به سرپرست تخصصی گروه آموزشی.
۱۶. درخواست ویرایش برای تکمیل پروپوزال در سایت پژوهشیار (در صورت لزوم)
۱۷. انجام اصلاحات پروپوزال توسط دستیار در سامانه پژوهشیار حداکثر یک هفته بعد از تاریخ طرح در شورا و دریافت نمره ی شورای پژوهشی دانشکده
۱۸. ارسال پروپوزال اصلاح شده توسط کارشناس پژوهشی به یک نفر از اعضای هیات علمی دانشکده به عنوان داور برای تایید
۱۹. ارسال به کمیته اخلاق (فلوچارت روند بررسی اخلاق را ملاحظه نمایید)

۲۰. پاسخگویی به مکاتبات کمیته اخلاق
۲۱. دریافت کد اخلاق توسط کمیته اخلاق در پژوهشیار (در صورتی که استاد و دستیار متقاضی دریافت هزینه ی تحقیق از دانشگاه هستند لازم است در این مرحله پایان نامه را به طرح تبدیل کنند)
۲۲. اجرای مراحل عملی پایان نامه
۲۳. ارائه گزارش های پیشرفت و کسب نمره پایان نامه ۳ و امضای مرتبط (در مواردی که دستیار واحدهای پایان نامه ۱ تا ۵ دارد.
۲۴. پیشبرد مراحل پایان نامه و انجام آنالیزهای آماری بر داده های حاصله
۲۵. تکمیل فرم گزارش پیشرفت(الف) ۲ و امضای آن توسط اساتید راهنما (جهت کسب ۱۵ نمره پایان نامه ۴) (در مواردی که دستیار پایان نامه ۱ تا ۴ دارد این مرحله در پایان نامه ۳ اتفاق میافتد).
۲۶. تکمیل فرم گزارش پیشرفت (ب) ۲ و امضای آن توسط مشاور اپیدمیولوژی (جهت کسب ۵ نمره پایان نامه ۴) (در مواردی که دستیار پایان نامه ۱ تا ۴ دارد این مرحله در پایان نامه ۳ اتفاق میافتد)
۲۷. نتایج به فرم گزارش پیشرفت ۲ ضمیمه شود
۲۸. نمرات ۵ و ۱۵ توسط معاونت از گروه آموزشی و مشاور اپیدمیولوژی استعلام میشود
۲۹. جهت کسب ۵ نمره آماری، داشتن نتایج آماری الزامی است
۳۰. ارائه مقاله پایان نامه و تأیید شد و امضا شده توسط اساتید راهنما و تسویه حساب مشاور اپیدمیولوژی مطابق قرارداد
۳۱. ارائه یک مقاله اسم اول یا مسئول، نمایه شده در ISI/Pubmed /Scopus تحقیقی یا مرتبط/ غیر مرتبط با پایان نامه، با affiliation دانشگاه علوم پزشکی تهران)
۳۲. ارائه مقاله به معاونت و تعیین نمره آن (ویا ارائه مقاله مربوط به مطالعه سیستماتیک) و تکمیل فرم
۳۳. تکمیل پایان نامه و گرفتن امضای اساتید راهنما، مشاور، مشاور اپیدمیولوژی و سرپرست تخصصی در یک نسخه از پایان نامه
۳۴. تکمیل فرم نویسندگی پایان نامه. این مورد در پایان نامه ۲ صورت میگیرد
۳۵. تکمیل فرم تعهد دستیار در مورد چاپ مقاله (پایان نامه)
۳۶. گواهی عدم انجام سرقت ادبی

۳۷. گرفتن وقت دفاع و برگه ثبت هیات داوران

۳۸. تعیین داور منتخب معاونت پژوهشی و سایرین

۳۹. ارائه برگه هیات داوران جهت تعیین ترتیب هیات داوران و رییس هیات داوران به معاونت تحصیلات تکمیلی

۴۰. برگزاری جلسه دفاع دستیار تخصصی برعهده معاونت تحصیلات تکمیلی

۴۱. رفع اشکالات ارائه شده به دانشجو در روز دفاع برعهده معاونت تحصیلات تکمیلی

۴۲. گرفتن امضای رفع اشکالات برعهده معاونت تحصیلات تکمیلی

۴۳. تکمیل فرم تحویل پایان نامه به اعضای هیات داروان برعهده معاونت تحصیلات تکمیلی

در صورتیکه پس از ثبت پروپوزال بسته به شرایط تحقیق، استاد راهنما نیاز به تغییر در هر قسمت از پروپوزال مورد مطالعه،

احساس نماید، می بایست مراتب کتباً جهت طرح در شورای پژوهشی اعلام گردد.

- در صورت مغایرت پایان نامه با پروپوزال تصویب شده، امکان دفاع وجود نخواهد داشت مگر اینکه تغییر در شورا به تصویب رسیده باشد.

- در صورتیکه داوران در جلسه دفاع، پایان نامه را مغایر به پروپوزال تشخیص دهند تصمیم گیری به معاونت پژوهشی ارجاع و بر اساس رای این معاونت تصمیم نهایی اتخاذ خواهد شد.

- جهت امضای معاونت پژوهشی برای دفاع از پایان نامه تکمیل چک لیست ارائه شده در سایت ضروری است.

- با توجه به اهمیت و ضرورت مقابله با موارد احتمالی فریب کاری و سرقت ادبی در انتشارات، اساتید راهنما و مشاور از نبود موارد مذکور در انتشار نتایج پایان نامه دانشجو اطمینان حاصل مینمایند. هر زمان که مشخص شود مقاله تهیه شده یا منتشر شده توسط دانشجو دارای موارد فوق است دانشجو نمیتواند دفاع نماید و جهت برخورد به مراجع مربوطه در دانشگاه معرفی میشود.

- علاوه بر پایان نامه هایی که موضوع آنها طرح تحقیقاتی می باشند، سایر پایان نامه هانیز ضرورت دارد مورد بررسی اخلاق در پژوهش (و صدور تاییدیه اخلاقی قرار گیرد) قرار گیرند و این موضوع قبل از شروع به اجرای پایان نامه توسط استاد راهنما و دستیار به اطلاع کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه رسیده و فرایند های داوری را پشت سر گذاشته باشد.

- اجرای پایان نامه قبل از تصویب آن امکان پذیر نیست و در اینصورت پذیرفته نخواهد شد

- در صورتیکه استاد راهنما تشخیص دهد، پایان نامه میتواند در قالب طرح تحقیقاتی باشد. در اینصورت پس از تصویب پایان نامه توسط شورای پژوهشی دانشکده، و در صورتیکه مجری خواهد طرح را در قالب مراکز تحقیقاتی اجرا نماید

میتواند آنرا به مراکز ارسال نماید.

- در صورتیکه استاد راهنما (مجری) بخواهد پایان نامه میتواند در قالب طرح تحقیقاتی و به یکباره در جلسه شورای پژوهشی دانشکده مطرح گردد.

در صورتیکه طرحی در هر یک از مراکز تحقیقاتی مصوب و آغاز شده باشد نمیتواند در قالب پایان نامه مجددا مطرح گردد.

در صورتیکه پایان نامه به صورت طرح ارائه میگردد، بخش مالی با مجری طرح (استاد راهنما) است. در این خصوص قبل از شروع، مسائل مالی با استاد راهنما هماهنگ گردد تا در جریان کار مشکلی رخ ندهد.

در ابتدا و در جریان نوشتن پروپوزال، قرارداد مشاوره اپیدمیولوژی بسته شود. مبلغ قرارداد به عهده استاد راهنما (یا دستیار طبق توافق) خواهد بود. میزان آن بسته به نوع مطالعه متفاوت است (قرارداد ملاحظه شود).

این هزینه را میتواند از اعتبار پایان نامه که به استاد راهنمای اول پرداخت میشود تامین کرد.

- دستیار نمیتواند بدون نظر و رضایت استاد نگارش مقاله را به فرد ثالثی بسپارد و نامی را در مقاله منتج از پایان نامه اضافه نماید.

- نوشتن "این مقاله منتج از پایان نامه ... میباشد" در بخش تقدیر و تشکر (acknowledgement) برای مقاله منتج از پایان نامه ضروری است.

- نمره دستیار تنها زمانی از 20 محاسبه خواهد گردید که دستیار حداقل یک مقاله انگلیسی (ISI/Pubmed) مرتبط با موضوع پایان نامه منتشر کرده یا پذیرش چاپ گرفته باشد و با ارایه پذیرش یا چاپ مقاله انگلیسی نمایه شده در سایر database ها و یا علمی پژوهشی فارسی، نمره وی از 19 محاسبه می گردد، در غیر اینصورت سقف نمره پایان نامه از 18 محاسبه خواهد شد. در هر صورت ارایه گواهی وصول مقاله منتج از پایان نامه از یک مجله

(Submission letter) به همراه اصل مقاله ارسال شده جهت دفاع ضروری خواهد بود.

- در صورتی که دستیار در طول تحصیل خود CV پژوهشی دیگری داشته باشد طبق فرم موجود در سایت نمره تشویقی خواهد گرفت.

دستیار به منظور دفاع از پایان نامه خود باید حداقل یک مقاله نمایه شده با affiliation دانشگاه

علوم پزشکی تهران در ISI/Pubmed در جایگاه اسم اول یا نویسنده مسئول داشته باشد.

دفاع از پایان نامه

- زمان فارغ التحصیلی زمان دفاع از پایان نامه خواهد بود لذا لازم است کلیه نمرات دانشجو قبل از تعیین تاریخ دفاع اعلام شده باشد.
- زمان دفاع پایان نامه بعد از تأیید استاد راهنما حداقل 10 روز بعد از آماده شدن کامل تمامی نسخ پایان نامه ها (بدون صحافی) و تهیه مقاله، تعیین میگردد.
- پس از تکمیل امضاهای مورد نیاز، فرم تعیین هیات داوران از معاونت پژوهشی تهیه میشود.
- در حین پرسش و پاسخ، خانواده و دوستان بیرون از سالن حضور خواهند داشت.
- مشابه فرم زیر به تعداد اعضای هیات داوران از معاونت تهیه میشود و در جلسه دفاع به رییس هیات داوران داده میشود:

نمودار معیار های ارزشیابی پایان نامه دندانپزشکی

ردیف	معیار
۱	محتوای پژوهش و نوآوری پایان نامه
۲	نحوه ارائه در جلسه دفاع
۳	نحوه نگارش و تدوین محتوای پایان نامه
۴	محصول پایان نامه
۵	نحوه رفتار و رعایت اخلاق حرفه‌ای
۶	رعایت زمان بندی اجرای پایان نامه

ارزشیابی پایان نامه توسط داوران در مقیاس نمره گذاری از صفر تا بیست صورت می گیرد و با توجه به نمرات مربوطه به چهار درجه متمایز می گردد.

- ممتاز 20 – 19 (به شرط ارائه مدرک پذیرش و یا چاپ یک مقاله از همان پایان نامه در مجلات ایندکس شده نوع اول به شرط اینکه دستیار نویسنده اول یا مسئول باشد).

- بسیار خوب 18/99 – 18

- خوب 17/99 – 16

- قابل قبول 15/99 – 14

- مردود کمتر از 14

- در صورتیکه با توجه به نظر هیأت داوران، انجام اصلاحات در بعضی از قسمت های پایان نامه، ضروری باشد، دانشجو موظف است طی مدت حداکثر یک ماه تحت نظر ناظر تعیین شده، موارد ذکر شده را اصلاح نموده و پس از تأیید نسبت به صحافی نسخ اقدام نماید.

روند اخذ کد اخلاق در کمیته اخلاق

۱. ارسال به کمیته اخلاق در پژوهشیار
۲. بررسی داشتن روش اجرای مورد تایید برحسب اصول پذیرفته شده در پژوهشیار و ملاحظات اخلاقی مربوط به موضوع و در صورت لزوم داشتن فرم رضایت نامه آگاهانه (طبق اصول پذیرفته در سامانه پژوهشیار)
۳. مکاتبه اول مبنی بر درخواست اعلام وضعیت بررسی اخلاقی پایان نامه و طرح ها
- 4- در صورتی که با آن عنوان قبلا طرح یا پایان نامه ای را ثبت نکرده و کد اخلاق نگرفته باشند و همچنین پژوهش به مرحله اجرا درنیامده باشد به اعضای کمیته ارسال میشود تا داوری گردد.
- 5- در صورتی که به اجرا در آمده باشد غیر مصوب شده و اخذ کد اخلاق ممنوع میباشد .
- 6- در صورتی که طرح یا پایان نامه ای را باهمان عنوان قبلا به تصویب رسانده باشند باید همانند هم باشند تا یک کد به آن اختصاص داده شود در صورتی که عینا مشابه نباشند در کمیته بررسی میشود و کد جدید دریافت میکند
- 7- اگر جزء موارد بند 5 و 6 نباشد به داور کمیته ارسال میگردد و در صورتی که داوران سوال ویا اصلاحی را درخواست بدهند، مکاتبات با مجری انجام میشود.
- 8- در صورت صلاح دید داوران ممکن است موضوع به کمیته اخلاق ارسال گردد.
- 9- اگر از جانب داوران تصویب شد کد اخلاق صادر میگردد در غیر اینصورت به گروه مربوطه برگشت داده خواهد شد.
- 10- در نهایت داوران طرح یا پایان نامه ای را که تایید نمودند مکتوب در محیط پژوهشیار ثبت میکنند و کد اخلاق صادر میگردد.
- 11- در این راستا اگر مجری درخواست تغییر عنوان داشته باشد با نامه ای به معاون محترم پژوهشی و پس از تایید ایشان، عنوان قبلی حذف و عنوان جدید برحسب همین روند به محیط کمیته ارسال میگردد.
- 12- هر مکاتبه ای با مجری در صورت عدم پاسخ از جانب ایشان 4 بار یاد آوری میگردد (هر یادآوری به فاصله هفت روز میباشد) اگر بعد از ظرف مدت یک ماه پاسخ ندادند بایگانی خواهد شد.

13- پژوهش‌هایی را که پیرامون موضوعات همانند سازی، مطالعات بین‌المللی، سلول‌های بنیادی و سلول‌های درمانی می‌باشند و همچنین مجری اصلی یا استاد راهنمای اول، عضو کمیته اخلاقی این دانشکده باشد، باید به کمیته سازمانی معاونت پژوهشی دانشگاه ارجاع داده شود.

در صورتیکه پایان‌نامه به صورت طرح تحقیقاتی باشد روند زیر طی خواهد شد:

